

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 13 grudnia 2017 roku powód Prokurator Prokuratury Okręgowej w Płocku działający na rzecz (...) żądał ustalenia, że umowy zawarte w dniu 6 lipca 2017 roku pomiędzy (...) a (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością siedzibą w W. (dalej (...) sp. z o.o.) poza lokalem przedsiębiorstwa w przedmiocie sprzedaży energii elektrycznej oraz w przedmiocie dostarczania paliwa gazowego są nieważne. Powód żądał także zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu (pozew k. 2-8).

W odpowiedzi na pozew pozwana spółka złożyła oświadczenie o uznaniu powództwa w całości (odpowiedź na pozew k. 36).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 6 lipca 2017 roku mieszkanie (...) odwiedzili pracownicy firmy (...) sp. z o.o., podając się za pracowników firmy (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. (dalej: (...) Sprzedaż), z którą to firmą (...) związany był wówczas umową sprzedaży energii elektrycznej.

Pracownicy firmy (...) sp. z o.o. wskazali, iż celem ich wizyty jest uzyskanie opinii odnośnie poziomu zadowolenia z usług świadczonych przez (...) Sprzedaż oraz zaproponowanie zmiany operatora na firmę (...) sp. z o.o.

(...) oświadczył, iż nie wyraża zgody na zmianę sprzedawcy energii elektrycznej.

Pod pretekstem uzyskania dowodu z wizyty w mieszkaniu (...), pracownicy firmy (...) sp. z o.o. przedłożyli (...) dokumenty będące w rzeczywistości dwiema umowami: sprzedaży energii elektrycznej oraz dostarczania paliwa gazowego.

(bezsporne)

(...) złożył podpisy pod umową sprzedaży energii elektrycznej nr (...)_US oraz pod umową dostarczania paliwa gazowego o nr (...)_UK. (bezsporne, nadto umowy k. 9-17)

§ 4 ust. 2 umów stanowi, iż w przypadku wypowiedzenia umowy zawartej na czas określony przez odbiorcę przed upływem 60 miesięcy, odbiorca zapłaci sprzedawcy opłatę jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania umowy zawartej na czas określony. Wysokość opłaty jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 17 zł przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona umowa zawarta na czas określony 60 miesięcy (bezsporne, nadto umowy k. 9-17).

W dniu 7 września 2017 roku (...) złożył oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli polegającego na zawarciu umowy sprzedaży energii elektrycznej Gaz (...) złożonego pod wpływem błędu. (oświadczenie k. 18-19)

16 października 2017 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. wystawił na rzecz (...) notę obciążeniową nr (...) na kwotę 935 zł z tytułu opłaty jednorazowej (nota obciążeniowa k. 20).

Wszystkie powołane okoliczności Sąd mógł uznać za ustalone już na zasadzie art. 229 i 230 k.p.c. Zgodnie z art. 229 k.p.c. nie wymagają dowodu fakty przyznane w toku postępowania przez stronę przeciwną, jeżeli przyznanie nie budzi wątpliwości co do swej zgodności ze stanem rzeczywistym, a w myśl art. 230 k.p.c., gdy strona nie wypowie się co do twierdzeń strony przeciwnej o faktach, sąd, mając na uwadze wyniki całej rozprawy, może fakty te uznać za przyznane.

Sąd zważył i ustalił co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie w całości.

Zgodnie z art. 84. k.c., w razie błędu co do treści czynności prawnej można uchylić się od skutków prawnych swego oświadczenia woli. Jeżeli jednak oświadczenie woli było złożone innej osobie, uchylenie się od jego skutków prawnych dopuszczalne jest tylko wtedy, gdy błąd został wywołany przez tę osobę, chociażby bez jej winy, albo gdy wiedziała ona o błędzie lub mogła z łatwością błąd zauważyć; ograniczenie to nie dotyczy czynności prawnej nieodpłatnej (§ 1). Można powoływać się tylko na błąd uzasadniający przypuszczenie, że gdyby składający oświadczenie woli nie działał pod wpływem błędu i oceniał sprawę rozsądnie, nie złożyłby oświadczenia tej treści (błąd istotny) (§ 2). Zgodnie zaś z art. 86 § 1 k.c., jeżeli błąd wywołała druga strona podstępnie, uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu może nastąpić także wtedy, gdy błąd nie był istotny, jak również wtedy, gdy nie dotyczył treści czynności prawnej.

W niniejszej sprawie bezsporne było, że (...) pozostawał w błędzie co do treści czynności prawnej (zawartych umów sprzedaży i dostawy energii), a błąd został wywołany przez drugą stronę umowy podstępnie.

(...) uchylił się od skutków prawnych oświadczeń woli, złożonych pod wpływem błędu na piśmie, z zachowaniem terminu 1 roku od jego wykrycia (art. 88 § 1 i 2 k.c.).

Stosownie do treści art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Powód, dochodząc roszczenia o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, obowiązany jest wykazać fakt nieistnienia stosunku prawnego lub prawa oraz fakt istnienia interesu prawnego w wytoczeniu powództwa przeciwko konkretnemu pozwanemu.

Interes prawny jako materialno-prawna przesłanka powództwa o ustalenie stosunku prawnego lub prawa dotyczy szeroko rozumianych praw i stosunków prawnych, może wynikać z bezpośredniego zagrożenia prawa powoda lub zmierzać do zapobieżenia temu zagrożeniu, gdy ma miejsce niepewność prawa lub stanu prawnego w sensie obiektywnym. Ocena istnienia interesu prawnego powinna uwzględniać jego wykładnię celowościową, okoliczności konkretnej sprawy, a także okoliczność, czy istnieje możliwość uzyskania ochrony w drodze innego powództwa, zwłaszcza powództwa o świadczenie. Poza tym należy uwzględniać szeroko pojmowany dostęp do sądu w celu uzyskania właściwej ochrony prawnej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 10 czerwca 2011 r., II CKN 568/10, niepublik.; z dnia 18 marca 2011 r., III CSK 127/10, niepublik. z dnia 18 czerwca 2009 r., II CSK 33/09, niepublik.; z dnia 2 lutego 2006 r., II CK 395/05, niepublik.; z dnia 2 lutego 1999 r., II CKN 804/98, OSNC 1999, nr 10, poz. 171). Skuteczne powołanie się na interes prawny wymaga wykazania, że oczekiwane rozstrzygnięcie wywoła takie konsekwencje w stosunkach między stronami, w następstwie których ich sytuacja prawna zostanie określona jednoznacznie i tym samym zostanie usunięta niepewność co do istnienia określonych uprawnień oraz ryzyko ich naruszenia w przyszłości (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 2002 r., II CKN 919/99, niepublik.).

W tym miejscu przytoczyć należy uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 2 sierpnia 2007 r. wydanego w sprawie V CSK 109/07, w którym stwierdzono, że prokurator ma obowiązek wykazać interes prawny osoby zastępowanej gdy wytacza niesamodzielne powództwo (tzn. na rzecz określonej osoby) o ustalenie (art. 55 w związku z art. 189 k.p.c.), gdyż będąc powodem w znaczeniu materialnym, działa w rezultacie jako substytut procesowy osoby na rzecz której wytoczył powództwo. Natomiast gdy Prokurator wytacza powództwo samoistne o ustalenie nieważności umowy, korzystając z umocowania określonego w art. 7 i 57 k.p.c. i pozywa wszystkich kontrahentów umowy to działa w interesie publicznym dla ochrony praworządności, a przesłanki tego działania nie podlegają kontroli ani ocenie sądu, a interes prawny kontrahentów umowy występujących po stronie pozwanej, nie ma tu żadnego znaczenia. Taki pogląd Sąd najwyższy wyraził również w uzasadnieniu wyroku z dnia 9 marca 1993 r., I CR 3/93 (OSNCP 1993, nr 9, poz. 165 oraz LEX 3899).

W ocenie Sądu występujący w charakterze powoda Prokurator Prokuratury Okręgowej w Płocku działający na rzecz (...), w pełni wykazał, iż M. P. posiada w przedmiotowym postępowaniu interes prawny.

Powództwo z art. 189 k.p.c. może służyć także jako skuteczny środek obrony przed wytoczeniem powództwa przez inną osobę, poprzez ustalenie istnienia przesłanek negatywnych dla wystąpienia z danym roszczeniem. I tak osoba, w odniesieniu do której wysuwane są żądania zapłaty, ma interes prawny by domagać się ustalenia nieistnienia jej rzekomego długu.

Powód wykazał, że pozwany wysunął w stosunku do (...) żądanie zapłaty na podstawie umowy, której ustalenia nieistnienia się domagał. Są to zarazem ustalenia wystarczające do przyjęcia istnienia po stronie powoda interesu prawnego, będącego materialnoprawną przesłanką powództwa z art. 189 k.p.c.

Należy też wskazać, że w odpowiedzi na pozew pozwana spółka uznała powództwo w całości. W ustalonym stanie faktycznym zastosowanie znajduje art. 213 § 2 k.p.c., który stanowi, że Sąd jest związany uznaniem powództwa, chyba że uznanie jest sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa. Przepis ten jednocześnie określa granice rozporządzalności przedmiotem procesu, nakładając na sąd obowiązek kontroli, czy uznanie nie jest sprzeczne z prawem, z zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa." Zachowało aktualność dotychczasowe orzecznictwo stwierdzające, że uznanie będące aktem dyspozytywnym o ograniczonym zakresie obejmuje zarówno okoliczności faktyczne, jak i podstawę prawną danej sprawy, tzn. zespół obowiązujących przepisów, na podstawie których sąd ma wydać rozstrzygnięcie (wyrok SN z dnia 28 października 1976 r., III CRN 232/76, OSNCP 1977, nr 5-6, poz. 101, z glosami: S. D., OSPiKA 1978, z. 3, poz. 50, A. S., OSPiKA 1978, z. 7-8, poz. 143 i J. M., PiP 1978, z. 10, s. 178 i n.).

Artykuł 213 § 2 k.p.c. nie stanowi podstawy do badania i ustalania, czy będące przedmiotem uznania roszczenie rzeczywiście przysługuje stronie powodowej. Wyjaśnienie przyczyn skłaniających pozwanego do dokonania uznania z reguły pozwala na ocenę przesłanek skuteczności wyrażonego uznania, określonych w omawianym przepisie (zob. także A. J., Kontradiktoryjność a poznanie prawa w procesie cywilnym w świetle zmian Kodeksu postępowania cywilnego, PS 1998, nr 10, s. 63).

Sąd jest związany uznaniem, jednak jest obowiązany dokonać oceny, czy czynność ta nie jest sprzeczna z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa. W doktrynie zauważono, że ocena, czy zachodzi niedopuszczalność uznania powództwa, powinna nastąpić w zasadzie wyłącznie w świetle materiału procesowego znajdującego się w aktach sprawy.

Biorąc powyższe okoliczności pod uwagę, należy uznać, że uznanie żądania pozwu nie jest sprzeczne z prawem.

W drodze powództwa ustalającego powód - mający interes prawny - może tylko żądać ustalenia istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa.

W związku z powyższym, Sąd w punkcie I sentencji wyroku uwzględnił żądanie pozwu, ustalając, że umowy: sprzedaży energii elektrycznej nr (...)_US z dnia 6 lipca 2017 r. ora umowa dostarczania paliwa gazowego nr (...)_UK z dnia 6 lipca 2017 r. zawarte przez (...) z pozwanym (...) są nieważne.

W punkcie II wyroku, Sąd nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa od pozwanego, jako od przegrywającego postępowanie w całości, kwotę 47 zł tytułem opłaty od pozwu, albowiem na zasadzie art. 94 ustawy o kosztach sądowych w postępowaniu cywilnym z dnia 28 lipca 2005 r. powód został zwolniony od uiszczania w/w opłaty.

Mając na względzie powyższe orzeczono jak w sentencji.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pozwanemu z pouczeniem o apelacji.